

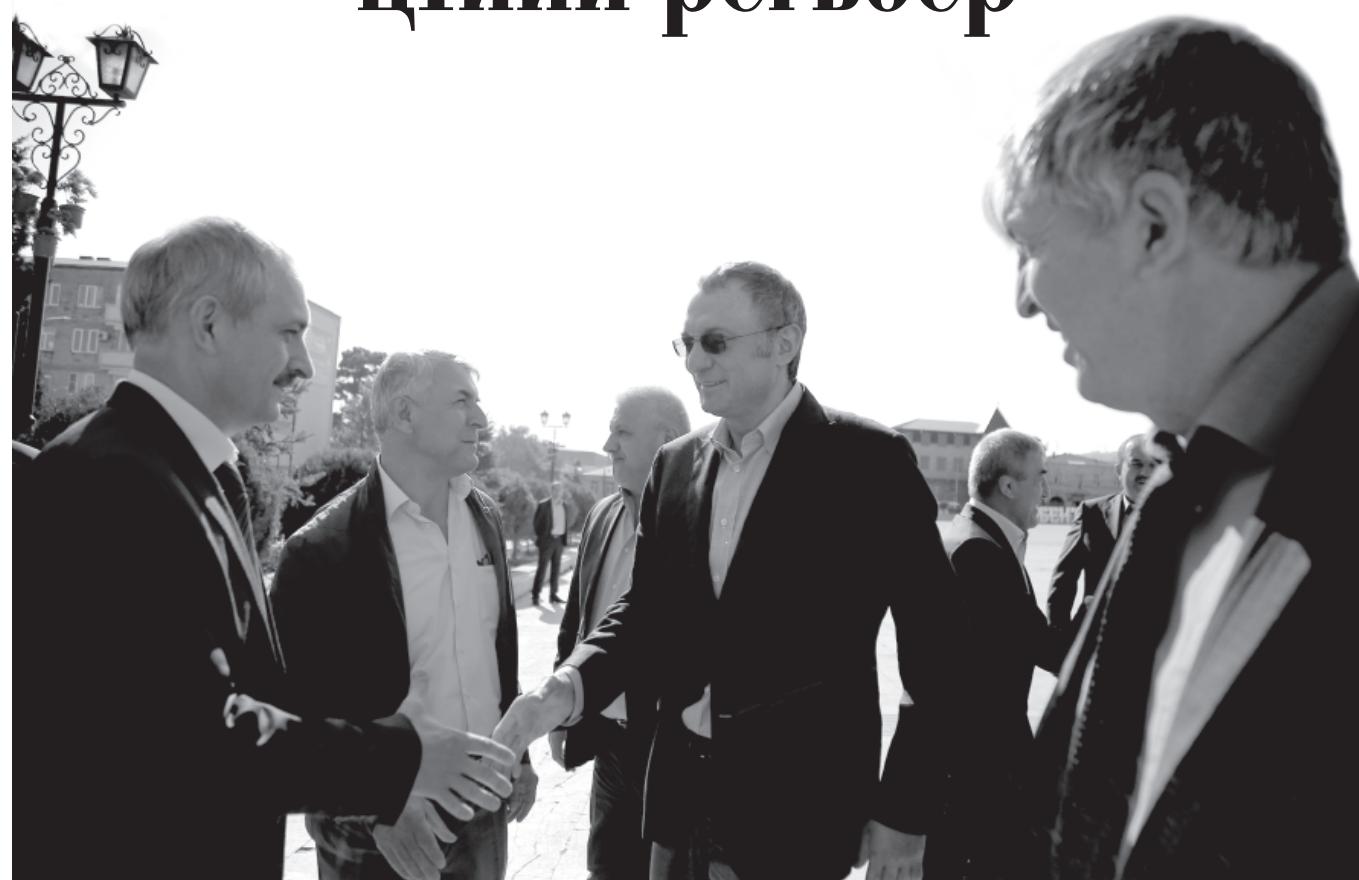
Лезги Газет

Жуwan Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

1920-йисалай акъатзава

N 42 (10843) хемис 18-октябрь, 2018-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Эрчи патахъай чапла патахъ: Хизри Абакаров, Сулейман Керимов ва Энрик Муслимов

Гъазурайди - Нариман ИБРАГЬИМОВ

Алай йисан 16-октябрьдиз Дербент шеъдердин Собранидин депутатри шеъдердин администрациядин къиль хъяна. Ам РФ-дин Федеральныи Собранидин Федерациидин Советда РД-дин Халкъдин Собранидин патай векил Сулейман Керимов къумекчивиле къвалахай Хизри Абакаров.

Сессиядал гъялзавай сад лагъай месэладин гъакындай шеъдердин Собранидин председатель Мавсум Рагимов рахана ва ада конкурсдин комиссия тамамилелди тешкилнавайдакай, герек малумтарни СМИ-ра ва Собранидин маҳсус сайтда эцигайдакай малумарна.

Конкурсдин вад касди документар вуганвай, абурукай пуда чин аразаяр вахчуна.

Конкурсдин комиссияди шеъдердин къилин къуллугъдал кандидатрин хуси ва пешекарвиле ерийриз къимет гана ва абу шеъдердин Собранидин депутаттин вилик гъунин месэла гъялна.

Хизри Мегъамедович Абакаров 1960-йисуз дидедиз хъана. Ам Гуниб райондин Салта хуърий я. Ада РД-дин Халкъдин Собранидин патай РФ-дин Федерациидин Советдин сенатор тир Керимов Сулейман Абусаидовичан къумекчивиле ва “Махачкалаадин международный аэропорт” ОА-дин директоррин Советдин председателвиле къвалахавай. Къвед лагъай кандидат Рустамбек Пиримегъамедови депутатар вичин программадихъ галаз танишарна.

Мегъамедов 1983-йисуз дидедиз хъана. Ам “ТехСпортСервис” ООО-дин генеральный директор я.

Вичин рахунра Хизри Абакарова депутатрин ва вири шеъбергэглийирин патай къумек галаачиз са карни вилик тифидайди къейдна.

- Вилик гъихътин четин къвалахар, гъялна кланзавай гъикъван муракаб месэляр кватла, за хъсандиз гъиссазва, - лагъана ада. - Къенин юкъуз шеъдердин бюджет 1 миллиардни 450 миллион манатдиз барабар я. Гъелбетда, икъван кесиб бюджетдалди гзаф крат къилиз акудиз жедач. Зун и жавабдар къуллугъдал теклифнавай сенатор Сулейман Керимов и бюджетдин къадар са шумуд сеферда гзафариз гъазур я. Гъиле пул хъайила, къвалахарни тамамариз жеда. Чна шеъдерда туризм вилик тухудай къетлен программа тукъурунава. Адан бинедаллаз мугъманханаяр, кафеяр, ресторанар, кинотеатрар эцигда, куҷейра тамамилелди эквер твада, инженерный коммуникацияр цийи хъийида ва икъван гагъда тавунвай маса кратни къилиз акудда.

Къвед лагъай кандидат Рустамбек Пиримегъамедови депутатар вичин программадихъ галаз танишарна.

Депутатри, ачуходиз сес гуналди, Хизри Абакаров Дербент шеъдердин администрациядин къилин къуллугъдал хъяна. И къуллугъ ада兹 РФ-дин Государстводин Думадин депутаттар тир Гъажимет Сафаралиева, Абдулгъамид Эмиргъамзаева, Мурад Гъажиева, Заур Аскендерова, Юрий кандидат Рустамбек Седрединович Пир-

Левицкийди, РД-дин Халкъдин Собранидин депутат Мегъамед Садулаева, шеъдердин Собранидин депутат Видади Бабаева тебрикна.

Сессиядал РФ-дин Федерациядин Советдин сенатор Сулейман Керимовни рахана. Ада виридаз гъилер къақъажна, къвалахуниз, шеъгер патал сифте нубатда вуч герек ятла, гъам тайнарунлиз, кар алай месэляр галай-галайвал гъялуниз ва цийи регъбердиз къумек гуниз эверна. Гъкуматдин бюджетдай Дербент шеъдердиз гузай гъар са манатдал вичи 4-5 манат эхцигдай хиве къуна.

Ада Хизри Абакарова вичин хиве тунай визифаяр ян тагана къилиз акуддайдахъ ва Дербент шеъгер патал къвалахдайдахъ инанмишварна.

Эхиримжи варцара Дербент шеъдердин администрациядин къилин къуллугъ вахтуналди тамамарай Энрик Муслимова вичиз ихтиин мумкинвал гунай РД-дин Къил Владимир Васильеваз ва и варцара вичихъ галаз къвалахай шеъдердин Собранидин депутатриз, сиясатдин партийрин, жемиятдин организацийрин векилриз ва вири шеъбергэглийиз саърай лагъана. Къвалахай варцара, ада къейд авуравал, 19 миллион манат къе-нитна ва и пул куҷейра къир цуниз, зирзибил михъдай маҳсус техника ва маса аппаратура къачуниз харжда. Шеъдердин цийи регъбердизни ада къуллугъ мубаракна ва къадим шеъдердин экономика, культура вилик тухунин, шеъберзълийрин яшайиш хъсанарунин карда агал-кунар хъун алхишна.

Лезги Чалан олимпиада

Мергъяматлувилин “ЛЕКИ” фондун Сулейман-Стальский райондин администрациядихъ галаз санал алай йисан 28-октябрьдин съядин 10-даз Вини Стальприн юкъван мектебда Къиблепатан территориальный округдин мектебра 9-11-классра къелзавай аялприн арада, лезги литературадин классик Етим Эминан 180 йисас талукъарна, лезги чалай ва литературадай олимпиада къиле тухуда. Иштиракчияр гъа йикъан съядин 8-далай 10-дан зуради регистрация иида.

Олимпиада къелзавайбурун къатлунар еримлу авунин, яратмишунрин къвалахда абурун гъевес хажакунин, лезги чалаз вини дережада итихайизвай, чиҳихъ алаакъунар авай аялар винел акъудунин ва хайи чал машгъур авунин макъсадралди къиле тухуда.

Олимпиадада иштиракайбурун арадай 18 гъалибчи хъядя. Абурун ва хъсан чаяр къурбуруз грамотайрилайни дипломрилай гъейри, мергъяматлувилин “ЛЕКИ” фондунин патай пулдин премияр ва савкъатар гуда.

ТЕШКИЛАТЧИЯР

Нумрадай къела:

ЮБИЛЕЙ

“Къастунал къевивалдай руьгъ авай кас...”

Гъакъикъи делипти успатзавайвал, 1941-йисан аэгустоди M. Абиловаз Москвадиз эверна ва тежрибалу, бажарагълу командир тирвиляй адал Яру Армиядин Генеральный штабдин Академияда стрелковый къилдин 146-бригада тешкилун ва фронтдиз рекъе твадалди бригададиз къевивалдай бордигъарун, абурун военный рекъяя чирвилер гун ташурмишина.

► 3

ЮБИЛЕЙ

Дагъустандин лап хъсан хва!

Гъа ихтиин къвалах себеб яз, чиҳихъ вилкдай къелун-къын авачир агъул, цахур, рутул халкъаризни алфавитар арадал атана. Ибур чи юбилярдин садрани риклелай алуудиз тежедай лайихлувилер я.

► 4

ЮБИЛЕЙ

Халкъди ихтибарзавай**медицина...**

“Сагъламвал улькведин дөвлемт я!” лозунг гъич садрани куъгъне тежерди я. “Инсанвшин капитал” бес улькведин дөвлемт тушни? “Кадрири еври гъялзава”, лозунгни куъгъне тежерди я. Абуру (кадрияр) гъазурун нин везифа я?..

► 6

УМУЛЬ

Вахтунда хабар гун герек я

За ДГУ-да 1-курсун къелзава. Заз къилел хульдай кас (буба) алачиз амукунай гузай пенсия и мукъвара акъвазарнава. Тілалбазава и месэладай къил акъудун. Къилел хульдай кас алачиз амукунай, аялди эгер очидаказ къелиз хъайтла, пенсия 23 үис жедалди гун лазим тушни?

► 8

ЧИАЛ

Ирандай тир дидединни ярдин дидедин арада...

Лезги чалан нугъатра “з” сес “й” сесиз элкъвездай вахтар (мисал: гиг - ийг (ось), “ий-” слог “йа-” слогдиз элкъвездай вахтар (мисал: иргъян - йаргъян (одеяло)) аба. Гъакъ хъайила мумкин тир “играндиде” гаф са бязи лезги нугъатра “играндиде” гафуниз ва гъамани “йарандиде” гафуниз элкъуын.

► 10

УМУЛЬ

Испик - тарихдин шағыйд

Испикрикай раҳадайла фикирдиз хъенчин къапарин сеняткарвални къведа. Малум тирвал, лезги хуъера хъенчин къапар гъазурунин къвалах XIII-XIV асирда виллик фена. И сеняткарвилел гъа вахтара Испика, адан патарив гваз хъайи Къалахуъре, Салияндал, Гъезерхуъре татам тухумар машгъул жезвай.

► 15

Гъамидуллагъ Мегъамедован - 80 йис

Дагъустандин лап хъсан хва!

Мердали ЖАЛИЛОВ
Эмираслан ШЕРИФАЛИЕВ

МЕГЪАМЕДОВ Гъамидуллагъ Исмаилович... Илимрин доктор, профессор, педагог, бажарагътуу методист, РД-дин Халкъдин Собранида саки 30 йисуз вич хайди тир Сулейман-Стальский райондин патай векилвалзай депутат (алай вахтунда чи парламентда адалай яшлуди, яни яргъал йисара ина векилвалзай, законар гъазурзай кас авач жеди), общественно-политический деятель... Гзаф дережаяр рикел къввеза. Акъл жезва хъи, хусуси уымурь адахъ авач, вири къуватар Дагъустан ва дагъустанвияр патал серфаза.

Амма адахъ хъсан хизанни ава. Уымурдин юлдаш Тамила Сайдовна - педагог, доцент, ДГУ-дин лицейдин директор; рухваир Назирни Самир - къведни чехи къуллугчыяр; руш Мадина - ДГУ-дин доцент, хтулар - студенттар, школьники... И терефриз фикир гайила, чун рагазавай иgit, чи юбилияр, чехи алти тирди хъи, чехи гъакимни я! Бахтавар буба, чехи бубани я...

Чна макъаладиз "Дагъустандин лап хъсан хва!" къил гана. Ягъалишинал туш. Ихътин къимет ада зичин 70 йисан юбилей къейддайлай тешкилай чехи межлисдал ражхай государствовидин лап зурба деятеликай сад тир, гилани вич чи республикадин Госсоветдин Гъурметлу Председатель яз амай Мегъамедали Мегъамедович Мегъамедова ганай.

Ада Гъамидуллагъ Исмаиловичан къетлен агалкъун яз а кар къейднай хъи, алтай асиридин 90-йисара, Дагъустан гъватай лап че-тин имтигъанра, ам битавди яз амукудани, амукудакчи, Россиядихъ галаз санал жеданни, жедачни лугъузай четин сулалар кватай вахтунда, республика дядединин чукуринин къурхулувилик кутунвайла, Халкъдин Собранидин депутатрикай сад яз, чи юбилиярди лап камаллу рехъ хжадай къуватар тулламишнай, Дагъустан чукъунай хвенай. Къе чна давамарзай рехъ гъя чавуз хжагъайди я. Чун Россиядихъ галаз, адан къакъудиз тежедай битав пай яз, санал ала, инлай къулухъни икъл жеда...

Къе цүд йис алатаилани, чна а гафарин гъахъувал гъисссаза. Гъамидуллагъ Исмаилович республикадин, хайи халкъдин лап хъсан рухваиркай сад яз ама!

* * *

ЙИСАР гзаф фенва. Рекъерни тыймил атланвач. Такурдини амач жеди. Аялвал Ватандин Чехи дяведин залан йисарал гъалтай вирибурун ивида а чаван заланвилерин къел ама жеди. Гъамидуллагъаль лагъайтла, а имтигъанар генани заландиз азалтна. Гъелле пуд йиса авайла, хайи дидедикай магърум хъуни гъихътин завалра аял твадатла рикел гъун четин туш. Гъамидуллагъ Исмаиловичан чинин атлыгъайвал, чи фикирдалди, гъя имтигъанри бағыншнавайди я. Ам ивидин хесетдиз элкъевнена.

Чин атлыгъай вирибур мишкъатбурни жедайди хъиз я. Амма чи юбилиярдин къисметди ва кари масакла фикирис тазва.

Вичиз кесивал такур касидз кесибрин къадир чир жедач лугъуда. Гъамидуллагъ Исмаиловичаз лагъайтла, винидихъни къейднавайвал, а дарвилерни татугайвилер къамай къван акуна. Диде амачир, вад аял галай буба, къил хъуз сифте Бакудиз, анайни аскервилин частариз фена. Дије алатаидай къулухъ мад хайи Чуъхверхуруу хтан...

Гъамидуллагъан рикелай вич, къавчел бегъем шаламарни алачиз, хайи хуруун сифтегъан школадиз, ахпа, саки гъар юкъуз 7-8 километр рехъ атлыз, Хутаръырн 7 йисан школадиз фейз вахт алатзавач.

Дербентдин педучилищедик экечайла ада зичин чехи стхадиз къведаз са фуфайка, къведаз къвездай 12 манат пул авай.

Пагъ, ина урус чалан муаллим Баланев Иван Мироновича дагъдин хуяръ атанвай гададал чуугур къван зөгъметар! Сифте къей

диктантда 20 - далай виниз гъалатлар авай. Амма педучилище и жегъилди яру диплом-дадди күтаяна. Икъл, ам ДГУ-дин филологиян факультетдин факультетдиз гъахъна.

Къевд лагъай курсунайлай башламишна, Гъамидуллагъа С.М. Кирован тварунихъ галай стипендия къаччана. Илимдин къалахиз ада чехи майилвал къалурна. Инициалига ам гъа университет акъалтларай йисуз Ленинграддиз, аспирантурадиз рекъе туна. Ана къве йисни зуралай ада урус чалан синтаксисдай илимдин кандидатвилин диссертация хвена.

ранийрал, суваррин мярекатрал ада ийидай чин къун тавур ачуу рахунар, адан истемишунар къетленбүр тир. Аквар гъаларай, вичивайва амайбурувайны гзаф истемищдайвиял, адакай лап жегъилзамас филологиян факультетдин деканын хана. Амма а чаван филологиян факультетдигүүт ДГУ-дин, белки, пудайса пай тир жеди. Гъамидуллагъ Исмаиловича вичин хивез чехи жавабдарвал къаччанай.

А жавабдарвал ада къилизи акъуда. Саки вири йисара филологиян факультеттеги гъам келүнприн, гъам общественный къалахарин, гъам илимдин ахтармишунар къиле тухунин рекъерай сад лагъай чкайрал хъана. Филологиян факультетдин декандиз гъуматдин пуд награда гана...

Жегъил алим, лап хъсан пешекар ва тешкилатчи СССР-дин вузурин управлениди урус чалай лекцияр къелиз къецепатан ульквейриз: Афганистандин Польшадиз рекъе турвахти рикел къввеза...

* * *

ГъАМИДУЛЛАГЪ Исмаилович Мегъамедов чи республикадин школайрин илимдинни ахтармишунрин институтдиз руководство гуз хтай вахти къетленди я. Институтдикай чи школаяр патал учебникрини методикайрин лап гужлу центр авунин чарасувал авай. Дагъустандин школа вичин истемишишнрал гъалтайла, дугъриданни, гъич санани вичиз тешпигъ аваирди я. Гъич тахъайтла чина къуд журедин школаяр, чебни цүд чалал рахазвай, авайди садазни сир туш. Алай вахтунда чкадин 14 чаларал школайра тарсар гузва.

ди успат авун - им гъвечи месэла яни! Гъа и кардани Гъамидуллагъ Исмаиловича вич гъакъыкы ватанперес, Дагъустандин гъакъыкы рухваиркай сад тирди субутна. Институт яшамиш жезва, адан мумкинвилер чи республикадилай къецени менфят къаца.

И кар ада вич эвэлдай ДАССР-дин Верховный Советдиз, ахпа Халкъдин Собранидиз депутатиле хягъайла мадни виклердаказ виликди тухвана. Ам Дагъустандин чалар хуынин, мектебра чирунин месэлэйр газ датана женгина хъана, гилани и рехъ давамарзава. Институтдай вич хъфенвайлани...

Галаз-галаз саки 30 йисуз адакай депутат хъун, хайи райондин агъалийри ада зияхътих итибар авун душушущин кар туш. И икъара юбилиярдиз, райондин вилик лайихлувилер гъисаба къуналди, Сулейман-Стальский райондин Гъурметлу агъалидин тъвар гана. Гъамидуллагъ Исмаиловичан гафунин къевивал ва активвал себеб яз, бахчайрилай башламишна, вузар акъалтлардади Дагъустандин аялриз ва жаварази хайи чалар ва литератураяр чирдай мумкинвал хвена. Гъадан гъузчиилик кваз ва вичи къил кутуналди, чи республикада урус чал чирунин маҳсус программа (2007-2010-ийсар), образованидин жигъетдай цийи закон ва концепция арадал гъана. И документра чи республикада хайи чалар ва литератураяр, культура ва адетар вири аялри (хуур ва я шеъвер талгъана) чарасуздаказ къелун заминламишава. Диде-буйайрин хушуниз

Г.И.Мегъамедов Сулейман-Стальский райондин руководстводиных галаз школайра

- Университетда къелай вахтарни рикелай фидайбур туш, - сүзгүбээзва алимди къе. - 1958-ийисуз хам чилер къарағайзарис Къазахстандиз фена. Хъсан къалахан лугъуз, "Хам чилер къарағайзарай" медаль гана.

Педучилищеди ва университетди, гүлгүйнлай аспирантурадин гъикъван дустар, гъикъван шад ва пашман декъикъяр багъышна! Зүтрабахуруннви Заман Нурметович Османов, гүлгүйнлай Дербентдин 3-нумурдин юкъван школадин директор хъана, къеппирви Абдуллаев Эседуллаев, Берикейдин школадин директор хъайи, адан бажиди (дидедиз икъл лугъузва) аспирантурадиз фидайла, вичи храй гамунин пул зав вуганай, рикелай хиди Гъамидуллагъ муаллимди...

* * *

И КАСДИХЪ галаз чи рафттар фадлай ава. Гъеле студент тир вахтара ада ДГУ-да, кандидатвилин диссертация цийиз хвена хтанвай жегъил алим яз, къалахазай. Сифте са шумуд ваца ассистент, ахпа муаллим, доцент, кафедрадин заведующий яз зөгъметет чуугуна. Комсомолрини жегъилрин соб-

Бес гъакъван чаларалди ва жураба-жууре школайр патал къелүнприн программайр, планар, учебникар, методикадин пособияр, ма-са материалар гъазурна, ахтармишна, чапдай акъудна, чкадални агақъарна къланзавач-ни...

Г.И.Мегъамедова руководство гузайвай йисара Школайрин институт саки пуд сеферда чехи хъана. Адакай гъакъл са школадиз къуллугъузавай вай, аялрин бахчадилай башламишна вуздив агақъадалди къелүнинни тербиядин месэлэйр ахтармишдай Педагогика-дин илимдин институт хъана. Вириоссиядин майданда ада зухарди авач.

Дагъустандин школайр патал и институтдин метлеб ва важиблувал гъакъван екеди я. Милли чалар ва литератураяр, адетар ва культураяр, тарих ва жуван край чирунин кар, гъелбетда, чехи урус чалахъ галаз санал, вини дережада тун тавунмаз чавай чахъ милли компонент авайди, чун гъакъван чалар, литератураяр, адетар, къайдаяр, хесетар авай республика тирдини субутариз ва тарихдай чав агақъавай ирсни хууз тежедай-

къанивал вай. Чахъ чи руьгъ, чи гележег, чи милливал амукъун патал им лап важиблу къивалы тирди субутна.

Гъа ихътин къивалах себеб яз, чипхъ ви-лийдай къелүн-хъин авачир агъул, цахур, рутул халкъарын алфавитар арадал ата-на. Ибур чи юбилиярдин садранни рикелай алудиз тежедай лайихлувилер я.

Институтдин коллективиди ам рикелай алудзавач. Вири къилин мярекатра Гъамидуллагъ Исмаилович къилин тамада, руководитель, меслятичи, насынъатчи яз ама.

* * *

Чи чехи юлдаш ва амадаг, халкъдин чехи хва 80 йисан гирведал ала. Анлай ада зичи фейри рекъерни, вилик кумайбүрни хъсан-диз аквазва.

Гъакъ давамра, мягъкемдиз яхъ жилавар, Зайиф тежез риклин, руьгъдин къилавар. Халкъдин хавал, хайи чилин архавал Къадимлу хъуй, къиззгъинди яз захавал!

Ви баркаллу юбилей төбөркөзүүвай "Лезги газетдин" редакциян колектив.

Веревирдер

Халкъди ихтибарзавай медицина...

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

И веревирдер кхынз зун гъевеслу авурди и мукввара гъиле гътайт “Дагъустандин медицина” газетдай (2017-йисан 26-декабрь) келай “Лайихлу дуихтурин регионрин уртах сессия” мақала я.

Зи фикир и макъалада лагъанвай ихтиин келимайри артух желбна: “РФ-дин лайихлу дуихтурин ассоциация” (Ассоциация заслуженных врачей РФ) тешкилунин кылин макъсад - обществоди тереф хузвой, агъалийрин намусдиз, лайихувилериз түрмөт авунин бинейрал мяյкемарнавай, сағъламвал хүнин менфятул ва хатасуз милли къурулуш арадал гъуниятай ибарат.

Ният гъикъван важиблуди, герекди, метлеблуди ятла күн килиг: “Сағъламвал хүнин менфятул ва хатасуз милли къурулуш”. Жуван региона, месела, Дагъустанда, Махачкалада инсанар хъсандиз сағъариз хъайлита, иной яргъариз вучиз фида? Яргъари яргъи харжиярни ис-темишзвайдай шак алач.

Сессия Ставрополда кыле фена, ана чи республикадайни “РФ-дин лайихлу” тівар алай векилри иштиракна. Шак алачиз, чехи дуихтурар къенин шарттара ихтиин къайтуйрик хъуни гъар садан гульбул шадарда, чи медицина (инсанар азаррикай хүнин гъал, къуватар) виликди физвайдахъ инанимышвал артухарда. Дугъриданни, вири чехи улькведа хъиз, Дагъустандин медицинадин идараирани (шегъерра хъиз, хурерани) хейлин дегишилдер кыле физва. Им, вирибуру гъиссазавайвал, улькведен Президентди гъеле 2012-йисуз “Инсандин капитал” хүнин жигъетдай къабулай “Майдин указар” кылиз акъудунин, яни чи уймуруда хъсанвилих хейлин дегишилдер жезвайвилин шағыидвал я. Виликрай аваир хейлин цийи мумкинвилер, техника, технология, тадаракар, тамам централ ярадал атанва...

Амма, пешекарар хъсанбур тахъайлата?.. Лап муракаб техникани, тадаракарни, лабораториярни, пешекарар тахъайлата, гълан чан алачир заттар яз амукъда. Им садазни сир туш.

Зун рахазвай макъаладани и фикир хъсандиз ачуарнава: “...веревирдер авур вири проектирин (месэлайрин) кылин метлеб “Халкъди ихтибарзавай медицина” - рекъин карта арадал гъун я”. Агадиҳвай алана хъувунва: “И карди дуихтуринин пешедин дережа хажунихъ галаз сад хъиз, дуихтурдиз обществодин патай гъурметни арадал хъида, лайихлу тир мажиби жеда. Идалайни артух, медицинадин вузриз келиз гъахъзлавайбурун жа-вабдарвал хажа жеда. Душуышдин кса-риз анрик экечидай ашкъи амукъда...

Дугъриданни, чи обществодихъ “перестройка” лугъудайди галукъайдалай инихъ, иллаки пулдихъ дипломар маса гун кардик акатайдалай инихъ, пешекар дуихтуррилай къуллугъар кланибүр - алверчияр гзаф хъайиди вирида гъиссазава. За къатузтайвал, государстводи вичи и кардиз артух къуватана. Саки вири мумкинвилер (поликлиникияр, больницаяр, централяр, лабораторияр, аптекаяр, профилакторияр, мад ва мад) къилдин касарин хуссиятдиз элкъурна. Гъарда вичин шарттар, кыметар, “къуллугъар” инсанриз теклифна.

Государстводин больница, поликлиника виляй вегъедай гзаф къуватрат чан гъана. И карди, халисан чирвилер аваз, абур пулдихъ маса гуз тежезвай пешека-

рар неинки гъакл бейкефарна, абур чин везифайрайвай къерехда тун.

Зиди цийивал туш, чи вири больницирал вил вегъельлани, и кар къатуда. Государстводин больницирал, поликлиникайрин патарив грай саки вири майданар хусси центрайри къунва. “Хъсан дарманар, пешекарар, къуллугъарни” гъарда авайди раижазава. Амма гъихтин къиметрай? Адеддин фяледивайн лежбердивай, муаллимдивайн культурадин векилдивай а “къуллугъарни” патаривни физ жедач. Ихътин шарттара дуныяда авай къван фалчийрини аяндарри, жерягърини магри, “сүзгүйрдин” алакъунар авай лутурини уонбазри цүк акъудна... Духтурдин патав физ тахъайла, күмек къанди гъиниз фида? Азарарни виликрай гъич фикирдизни гъиз тахъай къван артух жезва. Чебни сад-садалай заланбур...

Бес ихътин обществода дуихтурдиз гъурмет, пешедиз вафацунал, күрепди, “Халкъди гъурметздавай медицина” амукъдани?

Гъа са чавуз медицинадин образование (окъван пешекарвилин ва кылин) гузай идарайр са чи республикада са шумуд сеферда артух хъана.

Дипломар газа күччера авай дуихтуринни, фельдшеринни, санитаринни, сестрайринни сан-гысаб амайди хъиз туш. Күмек никай жезва?..

Ихтилат яргъи жезва. “Халкъди ихтибарзавай медицина” арадал гъун чехи везифа, обществодин вири къатарин, сифте нубатда, заз чиз, государстводин хиве авай кылин везифайрик сад я. “Сағъламвал улькведин девлет я!” лозунг гъич садраны күтъне тежерди я. “Инсанвилин капитал” бес улькведин девлет тушни? “Кадрийри вири гъялзана”, лозунгни күтъне тежерди я. Абур (кадрияр) гъазурун нин везифа я?..

Чи “прихватизаториз” вири пулдихъ маса гун, маса къаңун важиблу яз акуна. Гзаф хъсан адетар, шарттар, пешекарар, мумкинвилер рукварик кутурла, улькведа демографиядин гъаларни кланел аватна. И кар акурла, общество, эхирни, гила са тегъерда уях жезвай хъиз я. Чун рахазвай Ассоциациядин алахъунарни гъа жергейдай я.

Декъени, чи сағъламвилиз къуллугъавай къуватар гъакъици михъибур, чирвилериз деринбур, пешедиз вафацуул буржен. Ахътин къуватар чахъ хъайиди я, гилани аваиз туш. Чи патара лап машъур хъайи дуихтур Урусатдай гъеле XIX асирда атый Антон Ефимов “Къашкъа дуихтур” романдин кылин иgit языни чида.

Советрин девирда машъур хъайи чи дуихтурин - Риза Шихсаидов, Абдулгъад Султанован, Къемер Палчаевадин, Вагъид Вагъабов, Гъажибуба Аминован, Агъаверди Велибеков, Рашид Къачаеван, Нариман Рамазанован, гилани гъакъи-сағъвилелди къуллугъавай Афисат Эфендевадин, Жавид Магъарамов, Азедин Эсетован, Далгат Мегтиханован, Тажидин Гъулмегъамедов, Валентин Балаеван, Абумуслим Гъажикъулиеван, Нурдин Севзиханован, Селимхан Селимханован, Абдуллагъад Байрамов, Саид Сайдован ва гзаф масабурун тъварари чак гъахълудаказ дамах кутазва. Абур халисан пешекарар, здравоохраненидин тешкилатчияр, зурба алимар-къагъиманар яз, халкъдин патай гъурмет, авторитет, акъалттай ихтибар къазанмишнавай устадар яз тарихда пътнава... Парабур заз патавай чида...

Бес чаз цийи Къемерарин Вагъидар, Афисатарни Азединар хъланзамайди тушни?

Ингъе нин тежрибадилай чешне къачун лазим ятла. Абур садни, гила лугъузтайвал, “карчиярни” “коммерсантар” туш. Чин пешедиз вафацуул буржен! А вафацуул вирибуру хүн герек тушни?..

Общество

Дербент райондин - 97 йис

Пуд сувар - санал

Къагъриман ИБРАГЫМОВ

13-октябрдиз Мамедкъала поселокдин стадиондал Дербент райондин къибледихъайни кефердихъай инсанрин селах-миш хъана.

Стадион чехи суварин къайдада бе-зетмишнава. Са пата райондин вири хурерин гъаятар-майданар ачухнава. Кабабар чразвайбур, чехи къажгъанра хурекар гъазурзавайбур, музыкантрин дестеяр, столар бе-зетмишзавайбур кардик ква. Стадиондин юкъвал гъазурнавай сельнедал “Севиндж” фестивалдин иштиракчир гъазурвилер аквазва. Стадиондин къиблепата хурун майишатдин мекеради къалахзава. Ина будалди салан майвайяр, емишар, са шумуд жуъре сортарин ципицар ва гъаклни райондин чехирар хууддай заводдин про-дукцияни авай.

Къе ина Дербент район арадал атана 97 йис тамам хъунин, хурун майишатдин агалкъунар къалурзавай “Къизилдин зул” суварар ва Дагъустан Республикадин культурадин министерствоудин Дагъустандин яратмишнин къвали тешкилна кыле тухузай азербайжанрин фольклордин “Севиндж” фестиваль шад гъалара къейд-зана.

Сяйтдин цусадас шадвилер башламиш хъана. Абурук Дагъустан Республикадин Халкъдин Собранидин депутати, РД-дин министерствоудин векилри, Дербент райондин кылин везифаяр вах-туналди тамамарзавай Фуад Шихиева, Дербент шегъердин кылин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Энрик Муслимова, Мегъарамдхурун райондин кыл Фарид Агъмирова, Сулейман-Стальский райондин кыл Нариман Абдулмуталибова, Ахцегъ райондин кыл Осман Абдулкеримова, Дербент райондин хурерин администрацирин кылери, образованидин, медицинадин идараирин ва хурун майишатдин карханайрин регъберри ва агъалийри иштиракна.

Шадвилер райондин вири хурерин яратмишзавай, образованидин, медицинадин коллективин идараирин, хурун майишатдин работникрин дестеярин парад-дилай башламишна. Абур стадиондилай фидай вахтунда гъар са хурун ва идара-дин агалкъунар раиж ийизвай.

Мярекатдал Ф.Шихиева ва Э.Муслимова районда тафаватлу хъайи хурун майишатдин, образованидин, культурадин са жерге работникрив Дагъустан Республикадин, РД-дин Гъукуматдин, хурун майишатдин ва сүрсөтрин министерствоудин патай гъурметдин тъварарин удостоверение, гъурметдин грамотаяр, чухсагъулдин чарар ваххана.

Къейдна къана, “Севиндж” фестивални рикъел аламукъдайди хъана.

Санлай къачурла, райондин агъалийри пуд суварни вини дережада аваз кыле тухвана.

Мярекатдал Ф.Шихиева ва Э.Муслимова районда тафаватлу хъайи хурун майишатдин, образованидин, культурадин са жерге работникрив Дагъустан Республикадин, РД-дин Гъукуматдин, хурун майишатдин ва сүрсөтрин министерствоудин патай гъурметдин тъварарин удостоверение, гъурметдин грамотаяр, чухсагъулдин чарар ваххана.

Чехи пай чилихъ галаз алакъалубур я

Жасмина САИДОВА

Къенин юкъуз Дагъустандин мулкунин 4 миллионын 346 агъзур гектар чилер хурун майишатдин тайинвал авайбур, абурукай 3 миллионын 220 агъзур гектар - хурун майишатди менфят къачувзай мублагъ ва бегъерлу мулкар я. 1 миллионни 700 агъзур гектар малар худайва я абур санай-масаниз къучарун патал ишлемишавай чилерик акатзана.

Гъа са вахтунда 500 гектар чилеризбиди къунва, ам ишлемишиз жедай гъалда авач. Четин маса месэлэйрай къил акъудун патал 16-октябрьдиз Россельхознадзордин Дагъустандин управлениди алай йисан 3-кварталда ахтармишунринни гузчиваляй къалахар тамамардайла къанундин къайдаяр умурдиз къучурмишнин нетижаяр ачуходаказ веревирд авунин мярекат къиле тухвана.

Мярекатда ветеринариядин ва фитосанитариядин рекъяр гузчишвадай Федеральный къуллугъдин Чечен Республикин Управленидин руководитель Хожаагъемед Хасиева, РД-дин аграрный политикинин төбиатдикай менфят къачунин рекъяр Комитетдин председателдин заместитель, РД-дин Халъдин Собранидин депутат Хазали Мисиева, Дагъустан Республикин төбиатдин ресурсрин ва экологиядин министрдин заместитель Арслан Сайпулаева, республикадин хурун майишатдин ва недай сүрсэтдин министерствоудин, Роспотребнадзордин, Прокуратурадин векилри ва республикадин карчирри иштиракна.

“Къенин юкъуз гузчиваляй органри неинки арадал атанвой тахсиркаビルер винел акъудунин, гъаклини абурун вилик пад къунин къалахадз фикир гузва, гъик лагъайта винел акъуднавай тахсиркаビルерин чехи пай субъектриз къанундин чарасуз истемишунрикий хабар тахунин нетижада арадал атанва”, - къейнда мярекат ачхай Россельхознадзордин РД-да авай управленидин руководителдин заместитель Заур Къараачаева къийд авурвал, карантин-дикакатзаяв объектар винел акъудун патал государствовдин инспекторри алай йисуз тахминан 404 агъзур гектар чилер ва теплицаяр ахтармишнава.

Гъа са вахтунда ада гъатта винира гъалтзавай тахсиркаビルерини лагъана: карантиндин объектар винел акъудун, абуру тергун патал лазим серенжемар къиле тухун тавун, санай-масаниз тухувзай ва вичик зиянкар организмаяр хун мумкин тир парцин, адан иесидин гъакындин къалп делилар агақьарун.

“Ихтиин тахсиркаビルери карантиндин объектар гегъенш майданра чукунал, набататриз ва чилиз зиян гунал тъун мумкин я. Амма бязи районра чалай карантиндик квай объектар чланвай майданар тамамдаказ михы хъийиз алакъанва”, - лагъана Заур Къараачаева.

Ветеринариядин рекъе авай гъалдикай гъайванрин сагъламвал, малдарвиллин хилен сүрсэтдин хатасувзаяв таъминарунал госветнадзордин отделдин начальник Руслан Оздемирова лагъана.

Ада хабар гайвал, и хиле мукъвал-мукъвал гъалтзавай тахсиркаビルерик акатзана: малдарвиллин хилен сүрсэт ам гъинай ята

агъзур манат тешкилзаявай), тумчилигин хиле - 227 душушу (са шумуд Җуд агъзур манатдин) винел акъуднава.

Руководителди къийд авурвал, икъван члавалди мукъвал-мукъвал гъалтзавай тахсиркаビルер чилел гузчиваляй авунин хилез талукубур я. И хиле винел акъуднавай тахсиркаビルер 3,3 миллион манатдиз барабарбур я.

“Тахсиркаビルерин себебар, виликдай авайбур гъибур тиртла, гъабур яз ама - иник хурун майишатдин чилер тайин макъсаддалди ишлемиш тавун, накъвадин бегъерлу къатар хун, чилер ацахъ тавун патал лазим серенжемар къабул тавун ва мсб. акатзана”, - малумарна Къурбан Рамазанова.

РФ-дин государствовдин сергъятдал погранвентконтролдин ва транспортдин отделдин начальник Гъажимегъамед Азаев ветеринариядин рекъяр электронный сертификат къачунин чарасуздаказ элячина кланзаяв къайдадикайни лагъана. Малум хъайивал, и жигъетдай Дагъустан эхиримжи чайрикай садал ала. “Майишатчилигин

Мярекатдин сергъятра аваз Россельхознадзордин управленидин руководителдин заместителри ва отделдин начальники 2018-йисан 3-кварталдин вахтунда къиле тухувзай къалахадз съзъбетна. Къилди къаҷуртла, фитосанитариядин гузчиваляй авунин, набататрин карантиндин, малар азааррий хунин рекъе къабулнавай серенжемрикай хабар гана.

Месела, Россельхознадзордин РД-да авай управленидин руководителдин заместитель Заур Къараачаева къийд авурвал, карантин-дикакатзаяв объектар винел акъудун патал государствовдин инспекторри алай йисуз тахминан 404 агъзур гектар чилер ва теплицаяр ахтармишнава.

Гъа са вахтунда ада гъатта винира гъалтзавай тахсиркаビルерини лагъана: карантиндин объектар гегъенш майданра чукунал, набататриз ва чилиз зиян гунал тъун мумкин я. Амма бязи районра чалай карантиндик квай объектар чланвай майданар тамамдаказ михы хъийиз алакъанва”, - лагъана Заур Къараачаева.

Ветеринариядин рекъе авай гъалдикай гъайванрин сагъламвал, малдарвиллин хилен сүрсэтдин хатасувзаяв таъминарунал госветнадзордин отделдин начальник Руслан Оздемирова лагъана.

Ада хабар гайвал, и хиле мукъвал-мукъвал гъалтзавай тахсиркаビルерик акатзана: малдарвиллин хилен сүрсэт ам гъинай ята

Тъямни хъсан я, акунарни ава

Хазран КЬАСУМОВ

Сулейман-Стальский районда багъманчивал гъамиша хурун майишатдин вилик фенвай хилерикай сад тир. Мисал яз, аллатай асиридин 80-йисара “Герейхановский” совхоздихъ 800 гектардив агақъяна багълар авай, чебни вири бегъердал атанвайбур тир.

Чи райондин шартлара багъманчивал вилик тухудай, емишар, къилди къаҷуртла, къакъян бегъер гудай, яргъалди амуқъдай емиш тир ичер гъасилдай вири жуъредин шартларава мумкинвиллер ава, - лугъзува райондин хурун майишатдин ва сърсетдин управленидин начальникдин заместитель Гъамидин Абдулкъафарова. - Райондин гзаф хуъера - Къасумхуърел, Алкъадрал, Курхуърел, пуд Стаплар, Герейханован хуъре ва масанра гъам карханайри, гъамни арендаторри ва къилдин касари багъларайни къалерихъ галай участокрай ичерин тарифдин бегъерар къватл хъийизва.

Ичер гъасилунини рахадайлла, Гъамидин Абдулкъафарова итижлу делиларни гъана. Икъл, ичер инсанриз фадлай чизвай, 500 йисалай виниз вахтунда ишлемишавай емиш я.

XVII асирида урусрин сад лагъай алим-агроном А.Т.Болотова вичин кхъинара ичерин 600-далай виниз сортар авайди къалурзана. Чи йикъарин алимири ичерин сортар 1000-далай виниз ава лугъуз тестикъарзана.

Натуралист А.Омарийди XVII асирида ичерин сортариз ихътин къимет гана: “Тъядиз лап хъсан я, иер акунарни ава, хамни къелечиди я”.

Виликдай районда багъларин 65 процентдилай гзаф майданар ичерал гъалтзавай.

- Тар-мар авур багъларин гъайиф чугвадай вахтар алатна фена лагъайтлани жеда, - давамарзана ихтилат Гъамидин Абдулкъафарова. - Дагъустан Республикинин каралай “Нетижалу АПК” проект, гъаклини “2014-2020-йисара Сулейман-Стальский района хурун майишат вилик тухун” муниципальный комплексный программа умурдиз кечирмишун себеб яз, районда багъманчивал вилик физва, и хиле инвестицияр желбдай майданар кардик кутазва, гъасилзавай продукциян къадар артух жезва.

И гафарин гъахълевал тестикъарун патал чаз Гъамидин Абдулкъафарова ихтиян рекъемарни гъана: района 2016-йисуз 16500 тонн, 2017-йисуз 17535 тонн емишар къватл хъувуна. Цинин 2018-йисуз 18000 тонндилий тимил тушиз емишар къватл хъувун планламишнава.

Алатай 2018-йисуз кутур жегъил багъларни (93 га) кваз, алай вахтунда райондин хурун майишатдин карханайрихъ, лежбервиллинни фермервиллин майишатрихъ ва къилдин касарихъ 3395,8 гектар багълар ава. Абуруй 2698 гектар бегъердал атанвайбур, амайбурни жегъил багълар.

Фад бегъердал къведай жуъредин ичин багъларин къадарни къвердавай артух жезва. Ихътин багълар гъам карханайри, гъамни арендаторри кутазва.

Макъала гъазурдайла чун Эминхуъре багъманчивилел машгъул тир Тажир Батманован (шикилда), Назир Гъамзатован, Буба Мирзагембадован багъларин участокризи фена. Абуру фадлай ичер гъасилунал машгъул я. Икъл, Т.Батманован къвачихъ 8 гектар ичин багълар гала. Иесивилелди гелкъуын тешкилнавай багълар хъсан гъалда ава. Анрай гъар 2018-йисуз къватл хъийизвай бегъердини гъузъульар шадарзана.

- Чи шартлара ичин багълар кутун гзаф менфяту я, - лугъузва Т. Батманова. - И кар аннамишуналди, чи хуъре ичин багълар кутазвайбурун къадар йисалай-суз артух жезва.

Багъманчивилек, къилди ичер битмишарунайкай рахадайла, Тажир Батманованай заз ихътин делиларни чир хъана. Юкъван гъисабдади ичин тарар 60-70 2018-йисуз яшамиш жеда. Тар экъечизавай ва ада бегъер гузай вахт патал пай жезва: хъсандин еримишавай ва емиш гъиз башламишавай вахт - 10-15 2018-йис; емишар гъизвай вахт - 10-40 2018-йисалди; тарари къузыльчиликъ язвавай вахт.

Райондин агъалийрик шадвал кутазвай мад са кар ава: гзаф йисара са менфяти къачун тийиз гадарнаваз хъай чурухъан чкаяр, паласаяр инвестицийриин майданар кардик кутуниди, эхиримжи йисара багълариз элкъвезэва. Ида инсанриз къвалахни гузва, халкъдин суфра берекатлуни ийизва.

Клахцугъийрин къайгъяр

Хазран КЬАСУМОВ

Сулейман-Стальский райондин Клахцугъирин хуыре воркаут-майдан эцигунин гъакъиндай жегъилрин парламентдин векилри авур мес-лятдин тереф райондин кыл Нариман Абдулмуталибова хвейн. Ик, жегъилрин парламентдин, абурун дустарин мергъяматлувилин тақъатрихъ, гъакъин райондин кылин күмъекъалди клахцугъияр спортдал машгъул хүн патал эцигай майдан ишлемишиз вахкан.

Клахцугъа кыли феи мярекатда райондин кыл Нариман Абдулмуталибова, "РД-дин Воркаут Федерация" тешкилдик президент

Сайд Маллаева, райондин жавабдар къуллугъчирив, гъелбетда, чадин агъалийри иштиракна.

Инал рахай райондин кылы хуыра жегъилар спортдал машгъуларун, абурун ахътин мумкинвилер гун лазим тирдакай лагъана ва гъа са вахтунда ам Клахцугъирин хуыр сифте нубатда төбии газдалди таъминарунин, школа ремонтуни, рекъер дудуз къайдадиз гъунин ва маса месэлайрин важиблувилел акъвазна.

- Спортдал машгъул жедай майдан ишлемишиз вахкун - им чадин агъалийрин са месэла гъялун я.

Мукъвара Клахцугъирин школадиз аялар гъиз-хутахун патал автобус гуда, трансформатор эцигда, рехъ туукур хъийда. Хуыр төбии газдалди таъминарунин квалахривни мукъвал тир вахтунда эгеччүнин умударни ава. Хуурун школа РД-дин Кыл Владимира Васильевана "Виш школа" проект-

дик кутунва. Райондин жегъилрин парламентдин активистар и авунвай квалахдай сагърай, - лагъана Н.Абдулмуталибова.

Инал чухсагъулдин келимаяр райсобранидин депутатар тир Агъмедбек Селимова, Мегъамед Алиева, райадминистрациядин спортидин, туризмдин ва жегъилрин краирин рекъяй комитетдин директор Надир Эфендиева, Клахцугъирин хуурун школадин директордин заместитель Беглерхан Бабаева, Сайд Маллаева ва масабуруни лагъана.

Гульбъунлай "РД-дин Воркаут Федерация" тешкилдик векилри-спортсмени цийи майдандан чин гунарап къалурна, Нариман Абдулмуталибова хуурун агъалийрин месэлайрихъ яб акална, абурун патал рекъер-хуырлар веревирда.

Воркаут-майданрал гъам гъвичибурувай ва гъам чехибурувай къезил атлетикадал, художественный гимнастикадал машгъул ва беден къайдада аваз хүн патал маса упражненияни ийиз жезвай.

Къейд ийин, им райондин жегъилрин парламентдин иштираквал аваз кылиз акъуднавай 10-объект я. Са тимил вахтадай идайлай вилик Къасумхуурун 3-нумрадин ва Герайханован хуурун аялрин бахчайра аялар патал майданар туукурнай.

Жегъилдик руыгъ кутуна

ЧИ МУХБИР

Мегъарамдхуурун райондин кыл Фарид Агъмиров "Самур" спортшколада вердишивилер къачузайлар гележигай пагъливан Мурадхан ЗИНГАРОВАХъ ва адан буба-тренердихъ галаз гүрүрүшмиш хъана.

Малум тирвал, и мукъвара Мурадхана улкведин "Юность России" турнирда чемпионвилер төвөө къазанишина.

Гүрүршадал тренерди спортдиз лайихлу фикир гүнай райондин кылиз сагърай лагъана ва алай вахтунда жегъил пагъливан Гуржистанда кыли фидай международный турнирдиз гъазур жезвайди къейдна.

Фарид Агъмиров спортдал машгъул хүн патал жегъилдик сүгъбетна ва жегъилдихъ гележегдада.

ни агалкъунар хүн гъар са районэгълидин мурад тирди къейдна.

Зегъметдал - Къимет

Мегъарамдхуурун райондин образованидин управленидин начальник Улубег АБЕЙДУЛЛАЕВА образованидин къурулуш вилик тухунин жигъетдай ий-

изай квалах Россиядин Федерациидин просвещенидин министр Ольга Васильевадин чухсагъулдин чарчелди къейднава.

Алатай йафтеда Махачкъалада "Дүстүрлүк квалах" "Алай аямда музалимвилер пешедин кесерлувал" лишандик квас кыли феи мярекатдал чи ватанэгълидив и награда РД-дин образованидин илимдин министр Уммупазиль Омаровади вахкана.

Мярекатдин иштиракчияр тир ветеранар, тежрибали музалимар, чухсагъулдин чаариз лайихлу хънвай работника Дагъустан Республикадин Общественный палатадин председатель Абдулхалим Махачева, Комитетдин председателдин заместитель, педагог Людмила Авшалумовади, Даггостехуниверситетдин ректор Тагыр Исмаилова төбикна.

Мефтіедин къугъунар

Ийкъара Калмыкия Республикадин Элиста ше-гъерда спидкубингдай CCC Kalmykia 2018 лишандик квас официальный 18 дисциплинадай международный акъажунар кыли фена. Спидкубинг - им мефтіедиз четин акъваззавай төрекатар дүвздақас кыли тухун истиемишазай къугъун я.

Акъажунра мегъарамдхуурунви, Дагъустандин чемпион Эседуллагы Рагымовани иштирака.

Дондал алай Ростовдин гостехуниверситетдин студент Эседуллагы Рагымова 5 номинациядай 1-чка къазанишина, гъа жигъетдай яз адетдин кубик Рубика ківатунаини. Эседуллагы квас номинациядай 2-чка дизни лайихлу хъана.

Лезги хуырер

Испик -

тарихдин шагыд

Хазран КЬАСУМОВ

ИСПИКАР Сулейман-Стальский районда баркаллу тарих авай еке хуырерикай сад я. Ам арадал атуникай са шумуд риваятни ава. Ик, са риваятда лугузувайвал, вилик девирра Къуба шегъердай Күредиз пуд стха атана: Вердиidi вич гульбъунлай татарринни монголприн күшүнри хараптайриз элкъуйрай Шандакъарин, Гъезера Гъезерхуурун ва Нишкера Испикрин хуурун бинеяр кутуна.

Испикрикай раҳадайла фикирдиз хъенчин къапарин сеняткарвални къведа. Малум тирвал, лезги хуырера хъенчин къапар гъазурин квалах XIII-XIV асирра вилик фена. И сеняткарвиле гъа вахтара Испика, адан патарив газ хъайи Къалахууре, Салияндал, Гъезерхууре тамам тухумар машгъул жезвай.

Испикрин устларри гъазурай хъенчин къапариз 1912-йисуз Темир-Хан-Шурада кыли феи хуурун майишатдин областной выставкада пешекарри еке къимет ганай.

Винидихъ рикел хай кысадин гъаъхувилин патахъай ихътин са кардини шагыдвал ийизва. Азэрбайжандин Къуба райондани Испикар лугъудай хуыр ава. Анани агъалияр виликдай хъенчин къапарин сеняткарвиле машгъул жезвай. Хуурун патарив чи ийкъарани хъенчин къапар гъазурдай маҳсус накъ авай чакаяр гъалтзава. Ана бубайрилай рухвайрал и сеняткарвилин сирер агакъарзайвай устадарни ава.

Са вахтара Испика къве мискин, медреса авай, Малла Мегъити, Малла Велимет (Етим Эминан дуст) ва Абдулманаф эфенди машшур арабистар изъисабазавай.

Хуурунвийрин арада жерягъар тир Шагъапаз, Гъайвазаз, Минетулагъаз, Адигузызелз тъахъвал гвай, зегъметдал рикл алай Дадашаз, Атлуханаз, кавха Шагъапаз, къази Велиметаз, Мегъитидиз, Шалыдиз еке гъуьрмет авай.

1930-йисара Испика "Новый путь" төвөө алаз колхоз тешкилна ва гамарин артель ачухна. Колхоздин сифте председателиле Мустафа Мустафаев хяна.

Ватандин Чехи дяведин ийсара колхоздиз Кайсум Къасумова рөгъбервал гана.

Хуыре чатун устлар Алимет Мейланов виридаш герек кас тир. "Кызылдин гъилер" авай, гъар са квалах алакъдай и касди хуурунвийриз яшийища ва чуылдин квалахра герек къvezвай чукъулар, дегъреяр, дергесар, күтенар, абурун макъар расзвай. Гъа са вахтунда Алимет Мейланов хъсан музыкант, тар ядай устадни тир. Ада хуурунвийрин мел-мехъерлар гурлуп ийизвай.

Испиквиркай сифте муаллимвилин пеше Бубакиши Мейланова къачуна. Ада 1932-йисуз Дербентдин педтехникум акъалтларна, яргъал ийсара хуурун школада аялриз тарсар гана.

1966-йисуз Испикрин хуурун жемятдин са пай "Дугун" участокдиз күч хъана. Нетижада Вини Испик хуырер арадал атана.

Вини Испика культурадин квалах, сифтегъан школа, библиотека, Цийи Испика юкъван школа, культурадин квалах, библиотека, фельдшервилинни акушервилин пункт кардик ква. Хуурун къильихъ төлөвшика эзитнава.

Испикрин хуырый камаллу, машшур ксар - алимар, чехи дөрөжирин руководителар газаф ақытна. Абурукай изъ Ватандин Чехи дяведин иштиракчияр хъайи Аливерди Дадашеван (лейтенант), Абдулсемед Гъабибулаеван (капитан), КПСС-дин райкомдин 1-секретарь хъайи Пирмет ва Алимет Мейлановин, физика-динни математикадин илимрин доктор Руслан Мейлановин, философиядин, химиядин ва ветеринарный илимрин кандидатар тир Агъмед Агъмиров, Рзахан Къазанбековин, Эседуллаеван, яргъал ийсара Дагтегерадиодин лезги передачайрин редакциядин кылини редакторвиле квалахай Абдул Насруллаеван, "Дагестанский ЦГМС" ФГБУ-дин начальник Абдулъалим Дадашеван, СССР-дин ва ДАССР-дин халкъдин просвещенидин отличник тир Мегъамед Гъубейсин Дадашеван, Алимет Магъмудовин, Мегъамед Мусаевин, музыкант Лазим-Паша Мейлановин, бажарагълы журналист, писатель, таржумачи Гъажи Ильясовин, Сулейман-Стальский районда кардик ква Афгъанистандин вакъийтарин ветеранрин Советдин председатель Ислеман Ризаевин ва масабурун төварар къаз жеда.

Алай вахтунда Испикрин хуурун администрациядик (кыл - Руслан Магъмудов) Вини Испикрин, Цийи Испикрин ва Салияндин хуырер ақатзава. Хуырерин агъалияр магъсулдарвилел, малдарвилел машгъул жезва.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информацийдин министерство
367018, Махачкъала,
Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГИМОВ
Тел/Fax. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
М. А. АГЫМЕДОВ

65-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
65-00-59

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р. С. РАМАЛДАНОВА
65-00-58

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЬАМДАЛИЕВА
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА
НУМРАДИН РЕДАКТОР
З. БАБАЕВА

Газет йисан 52 сеферда акъатзана
Газет алаквадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гүзчилав авунин рекъял Федеральный къултурын Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016-йисан 12-декабрдиз регистрация авуна.
Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди тукъуру хъийизва.
Макъалайриз рецензия гузувач ва абур элкъиена вахкувач. Редакциядинни макъалайриз авторрин фикирарад сад тахъун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:
367018, Махачкъала, Насрутдинован проспект, 1 "а". Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз ваххана - 16.00

Газет "Издательство" "Лотос"
ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкин къиче, б.

Тираж 7339

(Г) - Лишандик квай материалар
гъакъидихъ чапзавайбүр я.

(Д) - Икъван яшар хъянвайбуру къедрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г. Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/СЧ - 40601810100001000001
Л/СЧ - 20036 Ш60090

Мубаракрай!

Шаир, дуст, стха Майрудин БАБАХАНОВАЗ:

За ваз гъикI гъурмет
ийидач
Ава вахъ гъахътин
къатIунар.

Инсанвиллин лап виневай
Алазва вун кукIушадал.
РикI кузвой кас,
багъридихъ хыз,
Гъалт авуртIа нахушадал.

Вун дидеди ханачиртIа,
Лагъ, ам гъихътин кар
жесдай?
Валлагъ-биллагъ, заз и
мублагъ

Дуныяни кваз дар жесдай.

Ви фикирдик кумай вири
Крап къилиз акъатрай!
Мад ульмурда са
пудкъад ийс

Хъхъана чав агатрай.

ШАГЪАБУДИН ШАБАТОВ, цийи МАКЪАР

Кварчагърин хуърий тир гъурметлу педагог,
урус чалан бажарағылу муаллим, чехи диде-баде
Зинайда Ивановна АЛИБАЛАЕВАДИЗ:

Ви ульмур чаз чешне я
къе,
Урсатдай атай диде.
Чи бубадин гъузгъу я вун,
Бахтарин гам храй диде!

Ви балайриз багъя я вун,
Дуныядин нур хвейи диде.
Чи дердериз дава я вун,
Чун дуъз рекъел гъайи диде.

Муъжсууд балад
муъжсууд хизан
Галазва квехъ къе демина.
Диде Зина, буба Саржсан,
Шад ульмур хъуй квехъ
даиман!

Вун хайи югъ ТЕБРИК-
ЗАВАЙ УЛЬМУРДИН ЮЛ-
ДАШ, ВЕЛЕДАР, БАГЪРИЯР,
МУКЪВА-Къилияр.

"Мавел" издательстводи Гъаким Къурбанан "Яру Яргъ" роман подписка авун малумарзава. Ам Яргъ Мегъамедакай хъенвай тариҳдин эсер я. Са ктабдин къимет - 500 манат.

ЧИ АДРЕС: Махачкъала, О. Кошевоян къиче, 42 а.

Тел: 8-988-69-10-169

ИЗДАТЕЛЬСКО-ПОЛИГРАФИЧЕСКОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «МАВЕЛ»

предлагает широкий спектр полиграфических услуг

Типографские услуги

- бланки, листовки, флаера, буклеты, визитки, этикетки, и т. д.
- Тиражирование книг, учебников, альбомов, брошюр в мягком и твердом переплете
- Все виды переплётных работ: тиснение, конгрев, блонтирование, ламирование

Издательские услуги

- Набор, вёрстка, дизайн
- Редактура, корректура (на всех языках)
- Подготовка и размещение оригинал макета издания к тиражированию
- Присвоение изданию ISBN, ББК и УДК

25 лет успешной работы на рынке полиграфических услуг

8(928)873-40-02 dagmavel@mail.ru
г. Махачкала, ул. О. Кошевого 42а

2019-йис патал

Лезги газет

къихъ!

йисанди - 63249
б вацранди - 51313

газетдин къимет почтарин

отделенийрай:

йиса - 854 манатни 76 кепек
б вацра - 427 манатни 38 кепек

Абонентрин ящикрай (до востребования):

йиса - 801 манатни 24 кепек
б вацра - 400 манатни 62 кепек

"Дагпечатдин" киоскрай:

йиса - 456 манат
б вацра - 228 манат

Киоскрай вахчун патал газет квевай "Дагпечатдин" киоскра, сайтда (www.dagestan.press) ва гъакини Махачкъала, Промшоссе куъедин 10 "а"-нумрадин дараматда, къиз жеда.

Чи бухгалтериядай:

"Лезги газетдин" редакциядай чи хутаҳдайбур :
йиса - 325 манат
б вацра - 162 манатни 50 кепек

Чи газет къинин патахъай суалар пайды хъайитIа, экъунин сятдин 9-далай нянин сятдин 5-далди и нумрадиз зент ийиз жеда: 8-928-584-16-72

Малумат

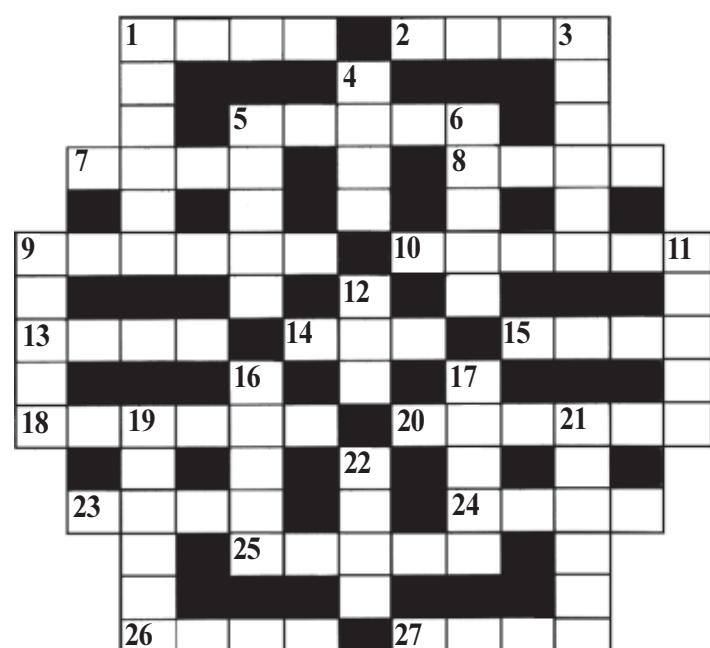
25-октябрдиз йикъян сятдин 2-даз Дагъустандин писателин Союзда лезгийрин бажарағылу шаир Абдул ФЕТЯГЪАН 70 йисан юбилейдиз талукъарнавай мярекат къиле фида.

Шаирдин яратмишурал рикI алай гъар са ватанэгълидиз и мярекатдиз теклифзава.

Лезги писателин секция

Кроссворд

Тукъурайди - Абдул АШУРАГЪАЕВ

ДУЗ ЦИАРАРА: 1. Пин яц. 2. Дарман. 5. Винел кака алаz чранвай фу. 7. Лезгийрин машгъур яд. 8. Лепедин ван. 9. Къум авай чъул. 10. Виликрай ресторан, столовая. 13. "Даъдин кукъив ивид сълан". 14. Гирдим. 15. Хахулдин кух. 18. Пипил галай цин къаб. 20. Къвалахдик квачир кас. 23. Зирзибил гадардай чка. 24. Ада тенбек хъуда. 25. Къве касдин меслятчи. 26. Гъульпун буба. 27. Адалди цин сив къада.

ТИК ЦИАРАРА: 1. Къадакъ. 3. Шаир Саидован тъвар. 4. Ракъ, къван атлудай руцугул. 5. Яру къизил. 6. Усал, яхун балкъан. 9. Чехи бедендин кицI. 11. Нефс авай къанин кас. 12. Булама. 16. Чехи ичерин сорт. 17. Чил пургу ийидай алат. 19. Артистрин бригада. 21. Яд гадарзай чка, чарчар. 22. Гъар са затнунал ала.

ЛГ-ДИН 41-НУМРАДИЗ АКЪАТАЙ СКАНВОРДДИН ЖАВАБАР:

ДУЗ ЦИАРАРА: Деллекхана. Хасарат. Гъер. Абас. Лада. Лена. Линг. Азиз.

ТИК ЦИАРАРА: Эме. Уфа. Хара. Арут. Мягътвевал. Раг. Амадаг. Саласа. Ярамаз.